

HEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben,		vidéken:	
1 óra	1-50 K	1 óra	2 K
1 évre	18 K	1 évre	24 K

Személyesség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felolós szerkesztő: Hajós József.

Az öntudatos elvtárs.

Szabadkőműveseknek, szociáldemokratáknak és az egész — akár milyen névre hallgasson — bolsevik bandának tud-
— jelszója a 10 jelszava a felsza-
hadítás. Felszabadítanak ezek
mindentit és mindent az egész
világban. A munkást a tőke zsar-
noksga alól, a földet a gazdája
és a megmunkálás alól, az
adósságbamertült Oroszországot
a bitelező alól, az embert a józan
ész uralma alól, az állati öszö-
nököt az erkölcs törvénye alól
és az egész világot az Uristen
hatalma alól.

Mindeme felszabadításoknak
épületes példájában, gyönyör
ködhetünk általában világszer-
te, úgy kicsinyben nálunk is, nagy-
ban meg odát a bolsevik Orosz-
országban.

Jó világ készül nagyon, annyi
bizonyos. A gyereknek nem
parancsol többé az apja, a di-
ákknak tanítója, az állampolgár-
nak az uralkodója. A közkatona
(egyenlőre csak odát Oroszor-
szágban) felírja a tisztjét;
kicsi zsidók, akiket a breszli
towszki tárgyalások alatt a köz-
zéphatalmak kommitnikéi túld-
varianus per „Trocki-ur”, „Lenin
ur”, stb. tituláltak — elkeretik
a cárt, feloszadják a földet, a had-
serege fővezériét — Krilenko
zsidós urra, a szentpétervári
polgármestert hivattat egy szabó-
mester urra, az államkasszárt
egy matról urra bízzák.

Nálunk is ács, bádagos, nyom-
dász, kőfaragó és egyéb urak
a főszegező nép vezetők, egyetlen
kvalifikációjuk — s ettől lehe-
tőleg nem térnek el — hogy az
illető urak Mózes hitét valják
és ne vizzel kereszfeloldjének.

Mindeme felszabadítási műve-
letek pedig első sorban a lel-
küsméret érdekében dolgoznak.
Ezt akarják felszabadítani a
„patkós sarku papi eszima”, a
„klerikális butítás”, „az egyház
járma”, stb. alól.

Mivelhogy ez az emberiség
legnagyobb átkja; ezért nyög a
haboru terhe alatt, ezért van
drágaság, égháboru, kiütéses
tilvás, élelmiszerhiány, butaság
brutalitás, szóval minden rossz
és ez nem vice. Evtizedek óta
egy szajkózásként világszer-
te, főleg nálunk Magyarországon,
Bokányi Dezsőtől le az utolsó
tiszenyolc évvel „bizalmi férfiniig”
a Világ Jászi Oszkárjától le a
Népszava legutolsó kis gondör
fűrű zsidó riportterjég. Ez a
veszőparipája a szabadkőmü-
veseknek, demokratáknak, fem-
ministáknak — tutti quanti.

De mindennek a nyomoru-
ságnak vége lesz, ha az emberi

ség a „sötét hatalmak” igazát
lerázza magáról.

Ebből az új, boldog világból
ad mutatót az orosz bolsevik
uralom. A világ leghatalmasabb
birodalmainak egyiké végvonag-
lásban szenved a zsidó Trocki-
jék, Leninék felszabadítása foly-
tán. A nőmet hadsereg dűbő-
röge rohan előre ebben a sze-
renciaszén országban, melyről
egymás után szakadnak le ré-
szek: Ukrajna, Kaukázus, Leng-
yelország, Fionország, Tur-
kesztán s benn az országban
fejlőlenség, verengzés, rablás
és orgiák. A szajkózság
eltörve, a közbiztonság fel-
dűlva, az elemzés lehetetlen
ség megbánitva, a termelés
szünetel, tömve a börtönök, az
orosz gépfegyver orosz vért
ont, tábornokok főbelövik ma-
gukat, a ministereket vasuton
fogják el és akasztják fel a kos-
zákok. S ennek a gyönyörd
bandának tapsolnak pár hete a
mi külön bolsevikünk és zsid-
tác, persze csak úgy a sorok
között, Vilmos császárt, Biaden-
burgot, Hoffmann generálisat,
hogy nem csókoloznak össze
ezekkel a mákvirágokkal.

S most jöjjünk haza egy
percre. A Magyar Vasutas egyik
legutóbbi számában egy kis
nyilatkozat jelent meg. Külön
bizonyosága annak a szabadság-
nak, melynek az öntudatos elv-
társak odaát a szociáldemokrata
táborban örvendenek.

Igy szól:

Nyilatkozat. Alulírott bocsa-
natot kérek a Szeged-rókausi
közleményt adott le a F. N.
febr. 20-iki számában. Rudbá-
nyai ur — jó ismerősöm —
nagyon jó kereskedő (ezt rég-
óta tudom) de nagyon rossz
szociológus (ezt csak most
tudtam meg.) Abból a tényből,
hogy a nőket nagy számban
alkalmazták a kereskedelem-
ben, kétségbe esik a kereskedelem
jövője felett, s mégis azt
mondja, hogy itt a legsürgö-
sebb tennivaló nem a keres-
kedelem női alkalmazottainak
ügyrendezés, mert a nőkből
csak szatós válhatik.

Sallai József.

Nem tudjuk innen az ország
másik feléből eldönteni, mire
magaviseletet tanusított Sallai
József elvtárs ottlenn Szeged-
ben. Lehet, hogy nem amerika-
ban, lehet, hogy keresztet ve-
tett magára, az is lehet, hogy a
Magyar Vasutas négy oldalérei
nagy volt hajlandó a 66 komány
filléreket letézteni. Bizonyára
nagy bünt követhetett el, hogy
most így vezekel az egész or-
szág színe előtt.

A történelem tud kaudimí

igáról — ez a nyilatkozat meg-
szégyentőbb; tud a régi ke-
reskedvény vezetőléről — ez
megalázó; tud a középkor-
ban tövig lenyirt hajokról —
es utálatosabb. A rakonodtan
gyerek karikába állítása, a régi
varosok piacain itt-ott még ma

is látható pellengér kismiska
ehhez a komiszsághoz képest,
amivel ezek a magyar bolsevi-
kék a magyar munkába az
öntudatot a XX. században bele-
préselik.

Vajjon meddig túrik szegő-
nyek?!

Mit végeztek a közlelmezési bizottság kiküldöttei Budapesten?

10000 kiló szappan, 430 kiló gyertya jön Fehérvárnak.
A népruházati bizottság olcsó cipőkről fog gondoskodni.

Tegnap járt fenn Budapes-
ten dr. Kerekes Lajos h. polgá-
rmeister vezetésével egy
kisebb számu bizottság, mely
a közlelmezési és egyéb sür-
gős ügyek elintézésére küldé-
tett fel, különösen a nagy
szappanhiány inség megsün-
tetése tétéit fő feladatává.

A bizottság előtt Dományi
udvari tanácsos intézkedett,
hogy Székesfehérvárra soron-
kivül 10-000 kiló szappan
kiutaltassék.

Azonkívül a kiküldöttek a
gyertya osztállyal kivitték,
hogy a központ 430 kiló
gyertyát küld és mécseseket,
es utóbbi a mezőgazdák ré-
szére.

Innen a népruházati bizott-

ság bőrközpontjához ment a
bizottság, ahol a László Pál
miniszteri tanácsos fogadta a
küldöttség tagjait a központ
igazgatójával együtt dr. Kere-
kes h. polgármester terjesztette
elő azt a kívánságot, hogy
gondoskodás történjék arról,
hogy a tisztviselő és munká-
sok Székesfehérváron olcsó-
cipőkhöz jussanak. Szóbelileg
konkrét javaslatot tett, melyet
László miniszteri tanácsos a
miniszteri szakánél elé ter-
jeszt, tekintettel annak nagy
gyakorlati hasznára és meg-
kerete dr. Kerekest, hogy ez
írásba, külön hozzá felterjesz-
tessék és már előre biztosítja
Székesfehérvár — közönségét,
hogy igényeit a legmesszebb-
menő módon kielégíti.

Válasz.

Rudbányai Imre „Férfiakat a
kereskedelmi pályára” címmel
közleményt adott le a F. N.
febr. 20-iki számában. Rudbá-
nyai ur — jó ismerősöm —
nagyon jó kereskedő (ezt rég-
óta tudom) de nagyon rossz
szociológus (ezt csak most
tudtam meg.) Abból a tényből,
hogy a nőket nagy számban
alkalmazták a kereskedelem-
ben, kétségbe esik a kereskedelem
jövője felett, s mégis azt
mondja, hogy itt a legsürgö-
sebb tennivaló nem a keres-
kedelem női alkalmazottainak
ügyrendezés, mert a nőkből
csak szatós válhatik.

A nő lehet orvos, lehet tanító,
lehet mérnök, iparos, fényké-
pész, politikus, stb. Nője válo-
gatja, hogy külön legyen
mint férfi kollégái, vagy meg-
állya velük a sarat. (Selejtes
elem itt is, ott is lesz.) Furcsa
volna, ha csupán kereskedő
nem lehetne. S vajjon miért?
A kereskedői pályára vajjon ki-

zárólag megszokott képességeket
kíván?

Kereskedői képzés nélkül
bizony a férfi is csak szatós
marad. És mivel a nő olcsó
munkaerőnek nagyon is bevált
egy helyi, mint vidéki, vagy a
fővárosi kereskedelemben, meg-
felelő képzés, iskolázottság mel-
lett pedig bizonyára fogja anya-
nyira vinni, mint férfi kollé-
gái. És épen ezért a kereske-
delem szempontjából nagyon
fontos, hogy alkalmaztatásuk
jogviszonyos szerződötéssel hely-
elyes irányba terelődjék. Hiszen
kereskedelmi képzésük esakis
ezen az uton történhetik. Szük-
sége ez a kereskedelem szem-
pontjából, de a nő védelme
szempontjából is.

De ha már részletezzük a
képességeket egy vagy más
irányban, valljuk csak meg,
hogy a legfontosabb követel-
mény amit a társadalom, de
maga a kereskedelem is legin-
kább megkíván a kereskedőtől,
épen a nőben lesz meg arány-
szám szerinti nagyobb mérték.

Egyes szám ára 6 fillér.

bon és ez: — kereskedői becsület. A nők, megfelelő kereskedői képzettség mellett, nem üllyeszteni, de emelni fogják a kereskedelem nivóját.

Székesfehérvár, 1918. febr. 24.
Velinszky László.

Tanuljunk tőlük.

A zsidók hetilapja az „Egyenlőség” legújabb számában olvassuk e hirt:

„A román zsidók elintézetlen szomorú ügyének nem szabad kimaradnia a megkezdődött román béketárgyalásokból. A magyar zsidóságnak is erkölcsi kötelessége, hogy az elnyomott testvérek rabszolgaságának megszüntetésén munkálkodjon. Ezéves felekezetiünk kívánságát képviselve, az Országos Iroda már lépéseket tett a magyar kormányánál, hogy belügyminiszterünk a béketárgyalásokon a román zsidók emancipációját és teljes felszabadítását követelje a román kormányánál.”

Ugyan mikor leszünk mi keresztények ily összetörtek?

Sokan, nagyon sokan vannak ma még, akik veszélyezetlenül vesznek részt meglehetősen keresztényellenes mozgalmakban, de keresztény akciókat támogatni, azok mellett nyíltan kiszálni nem mernek. Akkor azonban, nem szabad exponáliciok magukat! S épen csak a katolikusok félnek annyira minden szellőtől. Bánffy Dezső, gróf Tisza István, Vadász Lipót, Vázsonyi Vilmos a legnyíltabban exponáliciok magukat felekezeti mozgalmakban; nálunk azonban a segédszolgabíró is fél részt-

venni bármily katolikus akcióban, mert, hogy neki a „felekezeteken” felül kell állnia, mert különben „hátna” támadásban lesz része. Hát amasok miért nem félnek soha a támadástól? Ime, mily szomorúan megfellemlített tábor vagyunk mi!

A háború hírei.

A Magyar Távirati Iroda jelenté Berlinből: Nagy főhadiszállítás, 1918. február 25.

Nyugati harctér. Sok kelyűt akna-és tűzérési harc. Az arcvonal különböző helyein felderítő harcok folytak, amelyekben Armontierestől keletre foglyokat ejtettünk és géppuskákat zsákmányoltunk.

Keleti harctér. Eichorn hadcsoportja: Csepataink megszálltuk Pernaút. Egy eszt zászlóalj ott nemcsak parancsnokság alá helyezkedett. Tegnap délelőtt a tizennyolcadik rohamszázad és a 16 ik számú huszárezred első százada megelőzve hadosztályainkat, elfoglalták Dorpatot. Az odavezető uton 3000 foglyot ejtettek és sok száz járművet zsákmányoltak. Ez a repülő osztag hatodfélnap alatt 200—210 kilométernyit utat tett meg.

Linsingen hadcsoportja: Rovnóban az orosz külön hadserég teljes vezérkara kezünkbe jutott. A főparancsok megszőkötött, Előcsapatok elérték Sítomírt és ott összeköttetést léptették ukrán csapatokkal. A többi harctéren nincs újsg. A Magyar Távirati Irodának jelentik Berlinből február 25 ón este: Reval városát (és várát ma délelőtt 10 óra 20 perckor harc után megszálltuk. Pleakuan (Piskov) a Poipuasóból délkeletre kezünkben van.

Az orosz kormány távirala a négy szövetséges hatalomhoz. Az orosz kormány a következő szikratávíratot küldte február 24 én reggel hét órakor a német kormányoknak Berlinben, az osztrák és magyar külügyminisztereknek Bécsben, a bulgár kormánynak Szófiába és a török kormánynak Konsztantinopolyba:

A végrehajló nagybizottság s a munkások, parasztok és katonák képviselői tanácsának február 24 én reggel 4 óra 30 perckor hozott határozata értelmében elhatározta a népbiztosok tanácsa, hogy a német kormány által megszabott békefeltételeket elfogadják és delegációi küld Bereszt Litovszkba a békeszerződés aláírása végett. Lenin Vladimir, a népbiztosok talaucsának elnöke. Trockij Leó, külügyi népbiztos.

Meggyilkolták a kievi metropolitát—Lemberg, febr. 25 Egy Charkovból ideérkezett ukrán menekült rémes dolgokat beszél a bolsevikiek vérengzéseiről. Amikor a bolsevikiek elfoglalták Kievet, azonnal elfoglalták az ukrán vezérférfiakat, köztük Alexius kievi metropolitát, aki pápagsá elén kimondta a szentpétervári szent szinódusútló—való elszakadást, agyonlőtték. A templomok összes kezszereit a Narva folyóba dobták.

Kétezer oroszországi hadifoglyunk érkezett Debrecenbe. Debrecenből jelentik, hogy oda vasárnap Oroszországból körülbelül kétezer magyar hadifogoly érkezett meg, akik már december óta gyalog tettek meg az utat Oroszországon keresztül a mi frontunkig. A foglyok elbeszélék, hogy Oroszországban az országutak tele vannak ilyen hazafelé vándorló foglyokkal s Tarnopolban, az oroszorszári határ mellett fekvő városban már mintegy huszszor hazatérő hadifogoly várja hazaszállítását.

A tadböbeteg hadifoglyok hazabocsádsá. XV. Benedek pápa a bécsi nunciusz útján megkérte a kettős monarchia kormányait, hogy cserékötelezettéig nélkül bocsássák el a tadböbeteg hadifoglyokat. A szentszék félbivalatos lapja, az Osservatore Romano most körlí, hogy a pápa fáradozása sikerrel járt, mert a kátós monarchia készségesen teljesítette a Szentatya kérését. Az olasz hadfoglyok közül a tadböbetegeket eddig két vonat szállította haza, az egyik január 23 án a másik február 4 én indult el.

II. IREK.

— A székesfehérvári egyház megyei papi megbízottak gyűlése Budapestban. A Székesfehérvári egyházmegyei káthegyesületék Központi Bizottsága, mely a 12 esperesi kerület megbízottjaiból s az e célra választott szakelöládókból áll: Csöngedi Gyula c. kanonok, adonyi esperes plebánó, elnöklete alatt f. hó 21-én a Káth. Népszővetség helyiségeben tartotta II-ik negyedévi gyűlést.

Alapos vita tárgyat képezte a központi Sajtóvállalat R. társasággal szemben követendő eljárás s az elfogadott határozat javaslát közölni fog a vezetőséggel, az Ujlapot is határozottabb politikai pártállásra szólítja fel a bizottság. A káth. karitativ, népjóléti s gazdasági szervezetek felállításá: a földműves osztály kezebe gazdasági szaklapok juttatása határozottul el. A káth. egyesületei életfigyelemmel kísérsé, s a hívek érdekeinek intenzívebb fellakrolására igen alkalmasnak bírállókna az ily papi értékeltek.

Mivelődéstörténeti csevegés a gyertyáról.

Írta: Stöhr Géza.

Ki hitte volna vagy 10 évvel ezelőt, hogy a XX. században, a villamosság s magas feszültség, s technikai haladás é s gigantika, korában, még elkövetkezik az idő amidőn a nagyon is elkényeztetett kultúreberegyeszereny gyertyácska fényénél töli el esti óráit s visszátér abba a környezetbe, melyben dédapáink éltek, sok évtizeddel ezelőt! A világitó gáz és villany kénytelen kellett lenni redukálása következtében a sokat ócsárolt gyertya, egy sokat keresett és fellebbecses világitó eszköznek bizonyult a háború folyamán. A modern nagyvárosi ember, aki a száz s még több gyertyafényű villanykörte fényerejéhez szokva, ezt egészen természetesnek találva a béke korában, most természetesen nehezen tud beleszokni az egyszerű stearin gyertya gyár s szegényes világitó erejéhez. Mindezek dacára őseink mégis sok századon át csak az imbolygó, folyton pislákoló gyertya fényénél dolgoztak. Az akkori gyertya pedig még távolról sem közelítette meg a mai, mert a technika haladásával ennek gyártása is sokkal tökéletesbált, amint látni fogjuk cikkünk folyamán. A szükség a meglévő gyertyakészleteket is erősen redukálta ugyannyira, hogy ezeknek

hiánya is nagyon érezhető már a közfogyasztás terén. Békeidőben évenként 2000 vagon raktományi nyerstermékkel rendelkezettünk. Erről manapság, a megváltozott gazdasági konjunktúra miatt természetesen szó sem lehet. A gyertya gyártásához szükséges legelmebb részek, ugy a zsiradék, valamint a nyers viasz, csak részben lehetnek tekintetbe. A paraffin gyertya gyártásához szükséges nyerstermék manapság is fellelhető ugyan, de a gyertya előállításá a tömegőgyasztás céljaira rendkívül nehéz, és a mai munkásviszonyokat is figyelembe véve, majdnem lehetetlennek is mondható.

A gyertyagyártás legelembb s legrégebb nyerstermekei, a viasz és az állati zsiradék. Mivel azonban a viaszt megicelhető drága voltamiatt már a legrégebb időben is, inkább a luxusgyertya gyártásához használták, a háztanásban szükség világitóeszköz, már abban a korban is állati zsiradékból, azaz laggyalból készült leginkább. Az északi népek, a gyertya általános használatát előlt, a gyantatartalmu fanemeket, a déli népek ellenben ennek hiányában, az ottan jobban elterjedt olajja gyümölcséből készült olajat használták világitó eszközül.

A gyertya általános elterjedését Krizstus után a 11. ik századba helyezte a legtöbb kutató. A fagygyertya, mely a bélnek külföntéle zsiradékokban való beámtatása után, készült (mártott gyertya) a századok folyamán a tapasztalat szerint mindinkább tökéletesbült. Ez a gyertya nem is volt oly rossz világitóeszköz, mint a hogy azt gondolnánk. Mivel azonban a fagygyertya lángja egyenlőtlenül és ty folyton pislákol, a hosszadalmas éjjeli munkára teljesen alkalmatlan. Igen jelentős találmány volt a XVII. ik század folyamán a gyertyaböntés művelete, íveg, vagy plén mintákba. Ezen művelet folytán, az eddig folyton pislákoló láng, már egyenletebben kezd égni. A gyertyaiparban valóságos forradalmat okozott a múlt század első telében két francia vegyésznek zseniális felfedezése e terén. Ez pedig a stearin volt. Több kísérlet után, sikerült ugyanis e két férfiunk az állati zsiradékok, egymástól teljesen független 2 részre bontani és pedig a szilárd tartalmu stearinra és a folyékony olein re. A stearin tovább-elemezve sikerült még a stearinsav at is elválasztani. A visszamaradt szilárdabb, részeire már nem igen bontató, sajtolás útján nyert termék, elsőrangú gyertyanyagnak bizonyult. A találmány minden kétséget kizárva igen széles volt. Midőn azonban később a stearyngyertya gyártás e

formáját közölni akart, akkor kikéleljeni, csak akkor jötték rá hogy ratióálisabbn azeme felletti költségés. Sok évtized múlva azonban, sikerült 1831 ban Milly nevezett vegyésznek ugyan ezt az eljárást egyszerűsíteni. Nevezetesen a gyertyagyártás főalkatrészehez, a zsiradékhoz, meszt kevert. Ezen eljárásnál a szilárd halmazállapotú, ugynevezett a mésszappant nyerte, amely ismtr kénsav hozzátelevel folyékony állapotba jutott. Tovább folytatva ebbéli kísérleteit, egy meglehetőz zsiradékú és sajtolás útján elég kemény anyagot nyert, amely a gyertyaiparban csakhamar elterjedt s ez a stearin volt. Mivel most már a stearyngyártásnak ez a módszere nem jár nagy nehérségekkel s befektetéssel, a gyertyagyártás e fajtája csakhamar fellendült. A hálas utókor, a feltaláló nevést sem felejtette el végleg, mert számos gyertyagyártmány e kiváló vegyész nevést viseli.

A gyertyagyártás egyik főaktora, még a bélkérdés is. A gyertyagyártás tökéletesbüléség, a csavart belet használták. Ennek azonban az a hátránya volt, hogy nem égett el teljesen hamuva hanem inkább elszennedést s ezért a dívatjából már teljesen kimitt „köppantó” ezen korban igen nagy szerepet játszott a háztartásban. Alig három évvel a zseniális Millynek találmánya után, 1834 ben.

— Az Oltáregyesület ájtatos-egységét március havától kezdve a hónap első vasárnapján mindenkor d. u. 5 órákor tartja a szemináriumban, mely ütt- be séd, esondé inadás és közös imádásból (litániával) fog állani. Ugyanaz napon a 7 órai szent misén ezentul is közösen az Oltárszentiséghez járulunk. Az első szent beszédet márc hó 3-án órákosá dr. Prohászka Oltokár megyéspüspök fogja tartani.

— Március 15. A székesfehérvári főgyetenségi kör a világháború folyamára alatt az addén áll meg először szokásos emlékünnepéjé. Március 14 én este fél 8 órákor társas vacsora lesz, a melyen az ünnepi beszédet Bilkei Ferenc felsővárosi piébános, a kör választmányi tagja mondja. Az emlékünnepély iránt nagy arányú érdeklődés nyilvánult meg. Aláírási ív a kör helyiségében és a kör főjegyzőjénél Konrád Kálmánnál (Fazekas utca) van elhelyezve.

— Beszámoló. Báró Mandorff Géza országgyűlési képviselő válaszló előt ápríl. hó 9 én fog beszámolni az új politikai helyzetben elfoglalt álláspontjáról, — a párt részéről a függetlenségi kör választmányja által már elfogadott bizalmi nyilatkozatot és a 48 as alkotmánypárthoz való csatlakozási indítványt dr. Holly Géza part. elnök fogja előterjesztani.

— Eljegyzés. Devecsery Lajos eljegyezte özv. Márfiy Károlyné leányát, Marikát.

— A Szikla-tó-ló egyesület alapító tagjai sorába lépett: ma Fodor Oszkár szifigazgató. Ezen elha-áraszát ma levél kíséretében hozta az egyesület elnökeinek tudomására.

nyers paraffin eredményezi. A fonott gyertyabelet találják föl. Ennek az az előnye, hogy a bél benne az égés tartama alatt megkukorodik s a gyertyán kívül lassan hamuvá változik át és lepereg. A kutató elme azonban korántsem pihent meg e találmány után, hanem tovább ítkészve a megkerdelt uton, 1842 ben ismét egy fontos lépéssel megy tova a gyertyagyártás. Eddig a gyertyaipar a meghehős drága faggyut használta főalkatrészül. Most sikerült kénssav hozzáadásával s megelégedés útján a kevésbé értékes hulladékokat is ugyanezen célra főlhasználni. A különböző zsíradékokat kénssavval elegyítik, azután magas hőfoku gőz behatása alatt keverik. Ezen eljárás útján, a szappanmassza a virgősbobátása alatt kitöndőn destillálódik.

Még 1830-ban, szóval a stearingeria ötkélesztése előtt, Reichenbach német vegyész egy új gyertya anyagot talált föl. Igaz ugyan, hogy ezen találmány

— A hűség jutalma. A Madarassy-Hollner féle alapítvány ügyében ma délelőtti döntőit az alapítványban megjelölt bizottság, Széka Zsuzsanna dr. Lauschmann Gyula szakácsnője és Csomó Judit Horváth Géza járásiörmeester cse lédjé kapták meg a 400—400 koronás jutalmat. Az első 7 évig, a második 6 évig szolgálta hűségesen gazdáját.

— Halálozás. Karikás János máv kalauz. Horváth Rozália ferje folyó hó 25-én elhunyt Temetése ma d. u. fél 3 órákor lesz a gyümölcs u. 11. sz. gyászházból.

Stolzenberger Ferencné szül. Gróf Terézia f. hó 25 én 83 éves korában elhunyt. Temetése ma, 27 én d. u. 4 órákor lesz a Zámoly utca 12. sz. gyászházból.

— A Korcsolya Egyeslet közgyűlése Vasárnap d. e. 11 órákor tartotta a Korcsolya Egyeslet évi rendes közgyűlését. Reé István nyug. rendőrfőkapitány elnökölte. Az élnök, pénztári s titkári jelentés, továbbá a tisztújítás voltak az ülést tárgyai. Az egyésület bevétele 1917—1918 jegstereből 11394. kor. 26 fill. volt, a végeredmény más eveskéhez viszonyítva körülbelül háromszorosa. A kiadásokat lezármitva 4948 kor. 62 fill. maradt meg tisztán. A tisztújítás eredménye: elnök Ságy Lajos, alelnök Kunos Gyula, ügyvezető igazgató Reé István, jegmester és titkár Toth Alén, főpénztáros Rostaháry Erzsé, ügyész dr. Komendovits Gyula lett. A választmány néhány nő taggal egészítették ki: Balassa Sándorné, Lipcsey Lajosné és Bernstein Róza lettek beválasztva. Reé István volt elnöknek jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavazták.

— Önkényes kiszájtítás. Kápolnásnyeki levelezők azon megálepő hírt közölték, hogy Ujhazy Sándor reform. lelkész, a GrófHunyady-pusztá rom. kath. iskolájában református isenistéri-tet tartott, kivíven oda harmoni-

mat és egész énekkarát. E hírből, mint levelezők megjegyzik — nem az istentisztelet tartása a meglepő, sem az, hogy adományokat gyűjtött, sőt az is csak jelentéktelen körül mény, hogy ezen istentisztelet — szokása ellenére — nem eme kedvenc és jámbor enekével fejezte be — „esik eső karikára, Károly király kalapjára”: hanem az kell megdökörészt, hogy az istentiszteletre a rom. kath. iskolában tartotta, még pedig az illetékes rom. kath. hatóságok tudta nélkül. A reform. lelkész ur tehát a rom. kath. iskolát önkényesen kiszajátította. Ehhez csak annyit jegyzünk meg, hogy a reform. lelkész eljárása jogtalan és tapintatlan volt.

— Szerződötetés. Fodor Oszkár szifigazgató szeptember 1 től tagjai sorába szerződötte Perényi Kalmántenorislat és énekes bonvivánt.

— A tengerészeti iskolák 1900 évi születésű növendékeinek a haditengerészetnél való szolgálatára. A füzmei tengerészeti akadémiának és a bakari (bukkarit) tengerészeti iskolának, illetőleg a triezsi kereskedelmi és tengerészeti akadémiának tengerészeti osztályának és a cattorói, Lusinnpiccoloi vagy ragussi tengerészeti iskolának 1900-ik születésű növendékét lényleges katonai szolgálataukat ugyancsak a haditengerészetnél teljesíthetik. Az említett intézeteknek azok az 1900. évi születésű tanulóit, akik az 1917-18. tanévben az illető intézet utolsóévi ötfolyamát a füzmei tengerészeti akadémiának második ötfolyamát látogatták, a hadi tengerészethez való önkéntes belépések esetén a haditengerészetnél egyévi önkéntes kedvezményben feltételelesen részesíthetnek, illetőleg népfölkelési szolgálatauk tartama alatt egy éves önkéntesi karpaszrományt viselhetik. Azok az 1900. évi születésű ifjak, akik az említett tanévben ezeknek a tanintézeteknek csak első ötfolyamát látogatták, szintén joggal van arra, hogy népfölkelési fegyveres szolgálatauk tartama alatt az egyévi önkéntesi karpaszrományt viseljék. Ez utóbbikét az „egyévi önkéntesi karpaszrományos népfölkelő” elnevezés illeti meg.

— Oroszországba nem lehet pénzt küldeni. A Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudóstitó Hivatala tudatja, hogy az Oroszországban lévő hadifoglyok és polgári internáltak részére pénzt egyelőre nem lehet küldeni, mert a pénz küldés minden lehető útja bezárt. Előrelátólagan Urajaiban tartózkodó hadifoglyoknak való pénzküldés fog leelőbb ismét lehetővé válni. A Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudóstitó Hivatala eseten kéri a közönséget, hogy addig, míg a pénzküldésnek újból való felvételéről hírlapi értesítést nem kap, ne küldjön pénzt a hivatalhoz Oroszországban lévő hadifoglyok részére való további-tás végett.

— Találtak a főszián egy bóból való piaci láskát, lei erszeny ismét benne Jóság tulajdonosa kéllő igazolás mellett átveheti a rendőrségen.

— A Tüdőbajosokat Gondozó Intézet jelentése január hóról. Az intézet a hó folyamán felvett 7 helybeli család 16 taggal, összesen 84 helybeli család 304 taggal. A hó folyamán az intézet kiszolgáltattott 1751 5 liier tejet, 61 kg. kenyérlisztét, 1 kg. kenyérlisztet, 1 kg. lencsét, lakbérsegélyre 40 K. kezeltésre 79 K 80 fillér, összesen 1471 K 04 fillér.

— Az iskolakönyvek beszerzésének megkönnyítése. Termezetesen Németországban. Nalunk a háborus úszora legújában éppen az iskolakönyvekre vette magát, semmi ílyesémi intézkedésem tapasztalhattunk. A porosz vallás és közoktatásügyi miniszter felhívta a hatáskörébe utalt iskolák-igazgatóit, hogy gondoskodjanak abban az irányban, hogy a felsőbb osztályba lépő tanulók azok a még használható állapotban lévő könyveket, melyekre a felsőbb osztályban szükségük nincsen, ingyen, vagy olyan méltányos árért, amennyit azokért az ócska könyvkereskedők megajánlanának az igazgatóságnak adják át. Ezek a könyvek azután ócsó pénzen az új tanulók rendelkezésére lesznek bocsajthatók. Első sorban azokra a könyvekre kell tekintettel lenni, amelyekre naponként használó az iskolákban: a hittan, természetrajzi, természettani és olvasókönyvekre, valamint az éneklőzetekre. Ezzel az intézkedéssel — ugymond a porosz kultusz-miniszter — egyrészt gyakran elejét lehet venni a tankönyvek újabb kiadásának, ami papírmegtakarítást jelent akkor, amikor papírhánytárral feltel, — másrészt pedig gátat szab a tankönyvüzorának, amely — ime — feltöltte csúf tejet Németországban is.

— A Szociális Misszió Társulat Országos Szervezete népes választmányi ülést tartott a Társulat Központi Növédelmi Hivatalában, Farkas Edith főnökönek elnökölte alatt, aki bejelentette, hogy az ősi országos kongresszus óta még tizennegy városban létesített a Társulat szervezetét, ugy, hogy a vidéki szervezetek száma jelenleg 60. Ismertette a március 4—19-ig a szervező munkatársak részére tartandó előadói kurzust. Beszámolt a fiúiskolákról is, hogy több száz székek gyermekek elhelyezése alföldi városokban most folyik. Végül a Keresztény Nő c. folyóiratnak átalakulását tárgyalta az országos választmány és elhatározta, hogy a lap ezentul 2 hetenként Magyar Nő címmel újság alakban fog megjelenni s ezentul is a keresztény feminizmust fogja szolgálni. Nyomban a választmányi ülés után megtartották a Magyar Nő első redakcionális ülést, amelyet ezentul minden szerdán délután tartanak a Szociális Misszió Társulat Központi Növédelmi Hivatalában (IV., Váci utca 11.—b.).

Az Apolló-színház péntek, szombat és vasárnapi ujdonsága!
A magyar kinematografia csodás alkotása
Dr. LAUFFEN írta: Dr. Molnár Jenő.
Rendezte: Wilhelm K.
Főszereplők: Fenyvesi Emil, Balassa Jenő, Mersen Iza.
Egy tudós drámája 4 felvonásban.

— **A háborús konjunkturához.** Mig mi a vidéki periferiákon megnevezhetetlenül bozórkálnak s egy gyűszűnyi petroleumért sorultságunkban aldozóakra is kaphatók vagyunk, mert fizetünk, csak hozzájussunk egyik kis világító anyaghoz, addig a fővárosi Ásványolajgyár R. T. a petroleumon szédítő hasznát tud kimutálni mint nyereséget. A RT. mérlege szerint 1 millió korona részvénytőke mellett 939, 880 koronát keresett, tehát kis jelentéktelen összeg hián az egész alapítókéjént — bevallás szerint. Amit pedig lepezetett valbe, az ismét horribilis haszonra tesz figyelmessé. A törlesztési alap 3-3 millió korona, tehát az alapítóke háromszorosa, míg egyéb tartalékok címén 720, 006 korona, átmeneti tételek címén 250, 000 korona, a RT. nyeresége. Ime, bőséges teret lehet találni új adók bevezetésére, amit Wekerle pénzügyminiszter figyelmé bizonyosan el nem fog kerülni.

— **Napi kenyéradag Európában.** Ez a kérdés firtatják az ellenséges államok felől államférfiai, mert szerintünk minket már kiéhezettek. Hála az Égnek minden szükségünk mellet is még nem jutottunk ennyire. Egy kerülő úton és nehezen eljutott francia lap szerint Európában személyenként a következő kenyéradagokat mérlik ki: Magyarorszában, Ausztriában és Németországban 280 grammot, Törökországban, Svájcban és Olaszországban 250 gr, Bulgáriában 500 gr. Svédországban és Angliában 260 gr, Dániában 315 gr, Hollandiában 254 gr. Hogy Franciaországban mennyi a napi és személyi adag, arról nem tesz említést a lap.

— **Modern clonista.** Amióta az entente csapatok káncsapás nélkül bevonultak Palesztina fővárosába Jeruzsálembe, nagyon sok szó esik arról, hogy megalkotják az önálló, független zsidó államot. Tudvalóval a clonisták egyesületi komoly szándékkal küzdenek ezen célért s éppen azért érhetetlen (vagy érthető?) a párisi Rothschild báró kijelentése, aki sokat áldoz a clonista mozgalmakra, amikor arra a kérdésre, vajjon ő is letelepedik-e a megalapítandó palesztinai államban, így felelt a kérdészőköndöknek: „Igen, de kineveztem magam a zsidó állam párisi konzulává”.

— **A Székesfehérvári Takarékpénztár 72. rendezési közgyűlése.** Városunknak ezen legrégibb, legnagyobb intézete f. hó 23 án d. u. 3 órákor gróf Cziráky Antal v. b. t. t. előklése és a részvényesek-nagy érdeklődése mellett az intézet pénztártermében tartotta 72 ik évi rendes közgyűlést. Gróf Cziráky Antal megnyitván az ülést, kegyeletes szavakkal emlékezett meg Wildenauer Jánosnak, az intézet nyug. főkönyvelőjének a napokban történt elhunytáról s miután ádvözölte a megjelenteket, az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése, a 283,255 kor. 17 fill. tiszta nyereséggel záruló mérleg és nyereség veszteség számla egyhangulag elfogadtatott, az osztalék pedig részvényenként 100 koronában állapítva lett meg. Az igazgatóság jelentésehez dr. Szabady József részvényes szakszerűen és minden részletre kifejedkedően szólott hozzá és a legnagyobb elismeréssel és meglepedéssel emelte ki az

intézet mintaszerű vezetését és ügykezelését, továbbá a részvényeseknek élénk helyesele mellett teljes bizalommal emlékezett meg Csikós Andornak az igazgatóság által az intézet igazgatójává történt megválasztásáról. A közgyűlés ez után egyhangulag elfogadta a társaság alapítókéjének emelésére és ezzel kapcsolatban az alapzábalályok módosítására vonatkozó igazgatósági indítványt. Vida Pál részvényes indítványára az áreésében lévő igazgatósági tagsági helyre Rosenzweig László nagyberő, a felügyelő bizottsági tagsági helyre pedig dr. Kisteleki Károly városi t. főgyűszeg egyhangulag megválasztották. A közgyűlés ez után az illusztris elnök lelkes életével ért véget.

Köhögés ellen kitűnően bevált háfizser a Sörök paszvilla Egy doboz ára 1 korona. Kaptható Szűs-Robert Károly király téri gyógyszertárában.

— **Szeplő, májfolt pöröcsér** arcisztűáláság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrema” (ezelőtt Crème de Lakteine), mely párszori használat után az arcparbansyninává és főhéheré teszi. Egy kis tégely 150 K. Nagy tégely 3 K. Kaptható Szűs-Robert gyógyszertárában.

Könyvismerttetések.

Egyiptomban történt. Regény. Irta Williamson A. M. és O. N. A Williamson testvérek világszerie kedvelt regényei között azok a legérdekesebbek és legeragadóbábak, melyek az ősi Egyiptom iomjai közepeti csodás tisztságu kék erge alatt játszódnak le. E mestertermévek közül kettő. Az arany-csönd-és Herkules vendégei — néhány év előtt jelent meg magyar nyelven s a mi közönségünk is nagy gyönyörűséget a regény izgalmasan érdekes, modern eszelekményében s az izzó képzelet gazdag színeivel megrajzolt műlőben. Az „Egyiptomban történt” című nagyszabásu regény, mely a Szent István-Társulat kiadásában most jelent meg kitűnő magyar fordításban, a Williamson pár előző regényeit is fölülmulja lebilincselő történetével s a bűbajos keleti világ ragyogó költészével. A közel 300 lap terjedelmű, vaskos kötet művész, színes rajzlapiját Jaschik Álmós rajzolta. Ára 4.80.

Sivatagban — Óserdőben. Regény. Irta Sienkiewicz Henrik. — Quo vadis? világhírű írójának elismert történelmi tárgyú remek műveivel méltán egy sorba helyezhető a Szent István-Társulat által magyar nyelven most közre bocsátott Sivataban — Óserdőben című nagyszabásu regény. Ez a szípköző ötletességekkel, szinos erőteljes nyelven megírt mű igazi, gyöngye a regényirodalomnak. Mindazok a művész, erkölcsi kvalitások, amelyek a halhatatlan lengyel író a világ legnagyobb írói sorába emelték, hiánytalanul és teljes szépségekben érvényesülnek-e kötetben is, melynek olvasása igaz gyönyörűséget fog okozni Sienkiewicz nagyszámu magyar közönségének. A Jaschik Álmós művész színes cimrajzával ellátott vaskos kötetnek 6 korona az ára. **Átérők kateklizmus.** Szerkesztette dr. Huszár Elemér. Ez a

kitűnő hozzáértéssel, tömören és világosan megírt hasznos könyvecské ason a hiányon akar segíteni — és segít is — hogy a kath. vallásra átérők számára nem volt olyan kézikönyv, mely a vallások közös és eltérő tanítását összeállítaná. Dr. Huszár Elemér ezt a feladatot kitűnően oldotta meg s könyvében bár első sorban a lelkészek, de a laikusok számára is oly könnyen eligező vezetőfontat ad, mely világosan feltárja a kath. vallás s az izrelita, az evangélikus, a református, az unitárius és a görögkeleti vallások meg egyező és eltérő tanításait. A Szent István-Társulat által kiadott mű ára 1 korona.

Színház.

A színházi iroda jelentése.

Pénteken, március 1 én tartja Gulyás Menyhért jutalomjátékát, színre kerül ez alkalommal a Kis gróf, ez a kedves zenéjű operett. Gulyást, aki a lársulat kiváló tagja és a operettek rendezője, nem szükséges méltatni. Megér demli, hogy pénteki jutalomjátékán, — amikor legjobb szerepét, Zápolya szinigazgatót játsza — a közönség melegen ünnepelje.

Tíz nap óta dolgozik már a színház festőtermében Reinthaler, a Magyar Színház díszletfestője. Jövő esztendőre az összes díszleteket lefrissítve, teljesen illuziót kellően élvezheti városunk színházlátogató közönsége. Az igazgatóságot a színház vezetésénél az az elv vezeti, hogy a színház látogatottságából befolyó összeget a művészi nivő emelese és az izléses kiállítás alakjában visszajuttassa a művészetekkedvelő, áldozatkész közönségnek.

Heti színházi műsor:
Szerda: Vandergald k. a. Csütörtök: d. u. Tűcsök Matyi, a Pro Pátria javára gyermek előadás este: Lyon Éta.
Péntek: A kis gróf. Gulyás M. jutalomjátéka.
Szombat: d. u. Szatambul rózsája. este: Leányvásár.
Vasárnap: d. u. Csárdáskirálynő. este: Vaszpyáros.

Előklészületben: Elvált asszony. Szókimondó asszonyság.

Mozi.

Az Uránia igazgatósága közli: Henny Porten repize lesz az Urániában szerdán és csütörtökön közkívánatra a „Napyugati hercegnő” című vígjátékkal. E vígjáték a kedvelt művésznő legszébb vígjátéka, mely mindvégig derűlt ségben tartja a közönséget. Jegyek az előadásra az Uránia pénztáránál és Ullmannál válthatók.

Az Apolló igazgatósága közli: A köszívű ember. A Nordisk filmgyár egyik tőkléletes mester művét „A köszívű ember” című 4 felvonású nagyhatásu drámat mutatja be szerdán és csütörtökön az Apolló színház, melynek műsorán váltakoznak a szenziós filmalkotások. A dráma főszerepét a hírneves Gunnar Tolnas játszsa, ami különös értéket ad a filmnek. Előadások 6 és fél 9 órákor. — Rendes helyárak.

APRÓNIRDETÉSEK

Egy igáskocsi és két tehén előkl. Sorpince utca 38.

Masamód kisasszony felvétel Klazovitzky divataruházában.

Szeder-utca 14. számú ház szabadkézből előkl.

Önkéntes árverés.

Papp József és társai közös tulajdonát képező nagyuti 3-ik és nagyuti 2-ik dűlőben fekvő ket buzaölkl, valamint a hozsuszűtatóri dűlőben fekvő egy rét folyó 1918. évi március hó 2-án irodámban (Szögnyékház 1. emelet) megtartandó árverésen eladatik.

Dr. Kisteleki Károly ügyvéd.

Uránia-színház

Szerdán és csütörtökön, február hó 27-én és 28-án: **Közkívánatra!**
NAPYUGATI HERCEGNŐ.
Henny Porten legszébb vígjátéka 4 felvonásban.
Remek kiegészítő műsor.
Előadások fél 6 és fél 9 órákor.

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön, február hó 27 és 28-án: **A KÖSZIVÜ EMBER.**
Dráma 4 felvonásban.
Főszereplő Gunnar Tolnas.
Kiegészítő műsor.
Előadások 6 és fél 9 órákor.
Rendes helyárak.
Legklézzebb: Dr. Lauffer.

Jdonság női és leányka FILZ és VELOUR kalapokban.
SZÖVET ÉS SELVEN BLÓUSOKBAN,
Szörme garnitúrákban. o o Divatos fűzők. Kézimunkák.
Nagy választék. **SIRKÖSZORUKBAN**
Kováts Antalnál, Károly király-tér.